

Bruksela, 23 listopada 2023 r.
(OR. en)

15782/23

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2023/0311(COD)

SOC 815
ANTIDISCRIM 193
FREMP 341
TRANS 522
SPORT 59
CULT 166
CODEC 2216
IA 315

NOTA

Od:	Komitety Stałych Przedstawicieli (część I)
Do:	Rada
Dotyczy:	Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej europejską kartę osoby z niepełnosprawnością i europejską kartę parkingową dla osób z niepełnosprawnościami – <i>Podejście ogólne</i>

I. WPROWADZENIE

6 września 2023 r. Komisja przyjęła wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej europejską kartę osoby z niepełnosprawnością i europejską kartę parkingową dla osób z niepełnosprawnościami¹.

¹ Dok. 12755/23.

Proponowana dyrektywa ma na celu zapewnienie równego dostępu do specjalnych warunków i preferencyjnego traktowania osobom z niepełnosprawnościami podczas krótkich pobytów w innych państwach członkowskich, a tym samym ułatwienie swobodnego przepływu osób niepełnosprawnych. Wprowadza się za jej pomocą znormalizowaną europejską kartę osoby z niepełnosprawnością jako dowód niepełnosprawności oraz znormalizowaną europejską kartę parkingową dla osób z niepełnosprawnościami jako dowód uznanego prawa do warunków parkowania i obiektów parkingowych zarezerwowanych dla osób niepełnosprawnych („prawa do parkowania”). Jest to inicjatywa przewodnia strategii na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami na lata 2021–2030² i przyczynia się ona do wdrożenia Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych.

Wniosek obejmuje kilka obszarów polityki i w związku z tym opiera się na kilku podstawach prawnych:

- art. 53 ust. 1 TFUE i art. 62 TFUE dotyczące usług świadczonych za wynagrodzeniem na rynku wewnętrznym;
- art. 91 TFUE dotyczący usług w dziedzinie transportu, w tym parkingów;
- art. 21 ust. 2 TFUE w odniesieniu do działalności i urzędzeń, które nie wchodzą w zakres pojęcia „usług”, w szczególności działalności i urzędzeń niezapewnianych za wynagrodzeniem.

Negocjacje będą prowadzone w ramach zwykłej procedury ustawodawczej przewidzianej we wszystkich wyżej wymienionych artykułach.

Parlamenty narodowe Danii³ i Portugalii⁴ przedstawiły opinie co do wniosku Komisji.

² Dok. 6268/21.

³ Dok. 15300/23.

⁴ Dok. 15532/23.

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny przyjął opinię rozpoznawczą w sprawie inicjatywy dotyczącej europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością⁵. 28 września 2023 r. zwrócono się o opinię w sprawie wniosku Komisji do Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, który jeszcze jej nie wydał.

28 września 2023 r. zwrócono się też o opinię w sprawie wniosku Komisji do Komitetu Regionów, który jeszcze jej nie wydał.

W Parlamencie Europejskim wiodącą rolę odgrywa Komisja Zatrudnienia i Spraw Socjalnych. Parlament nie wypracował jeszcze swojego stanowiska.

II. AKTUALNA SYTUACJA

Wniosek był szczegółowo analizowany przez Grupę Roboczą do Spraw Społecznych w ciągu ostatnich trzech miesięcy⁶.

W trakcie negocjacji prezydencja wprowadziła zmiany do tekstu, aby rozwiązać obawy wyrażone przez delegacje. Wiele wprowadzonych zmian ma na celu poprawę jasności co do zakresu podmiotowego i przedmiotowego dyrektywy oraz uwzględnienie różnorodności i specyfiki zróżnicowanych systemów krajowych obowiązujących w państwach członkowskich.

Główne zmiany, jakie wprowadzono:

1. wyjaśniono pojęcie „statusu niepełnosprawności” w całym tekście, zwłaszcza w odniesieniu do państw członkowskich, które nie mają jednolitej definicji niepełnosprawności;
2. w art. 2 wprowadzono dwa dodatkowe wyłączenia, tak by niektóre usług nie wchodziły w zakres stosowania dyrektywy.

⁵ SOC/765, 27/04/2024.

⁶ Posiedzenia w dniach 18 i 25 września, 11–12 października, 30 października i 10 listopada 2023 r.

3. W interesie pewności prawa w art. 3 dodano definicję terminu „pobyt krótkoterminowy”. Dodano art. 2 ust. 2, aby doprecyzować, że państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o stosowaniu dyrektywy w odniesieniu do okresów dłuższych niż pobyt krótkoterminowy.
4. Wprowadzono zmiany w celu dalszego wyjaśnienia zakresu podmiotowego dyrektywy, w szczególności w odniesieniu do definicji beneficjentów w art. 4 oraz stosowania litery „A”, która może zostać dodana do europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością.
5. Przepisy dotyczące wydawania i ważności kart zawarte w art. 6 i 7 zredagowano tak, że mają mniej normatywny charakter. Europejską kartę parkingową dla osób z niepełnosprawnościami wydaje się zawsze jako kartę fizyczną, a państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o uzupełnieniu wersji fizycznej o format cyfrowy spełniający wymogi dostępności.
6. Aby zapewnić aktywny udział państw członkowskich w ustalaniu formatu cyfrowego dla obu kart, w art. 6 i 7 przewidziano obecnie, że odpowiednie wspólne specyfikacje techniczne zostaną określone w akcie wykonawczym. Termin przyjęcia aktów wykonawczych przez Komisję ustalono na rok po wejściu dyrektywy w życie.
7. Termin „kary” w art. 14 zastąpiono terminem „odpowiednie środki”.
8. Okres transpozycji na przyjęcie przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych w celu zapewnienia zgodności z dyrektywą przedłużono z 18 miesięcy do 36 miesięcy. Okres transpozycji na zastosowanie dyrektywy został przedłużony z 30 miesięcy do 48 miesięcy.
9. Mając na uwadze znaczenie wielojęzyczności, tekst został zmieniony, aby umożliwić państwom członkowskim wydawanie dwujęzycznych kart w języku angielskim i ich języku(-ach) narodowym(-ych).
10. Obecny tekst przewiduje dodanie na obu kartach kodu QR jako najskuteczniejszej cechy cyfrowej mającej na celu przeciwdziałanie oszustwom.

III. KOMPROMISOWY WNIOSEK PREZYDENCJI

22 listopada prezydencja przedstawiła Coreperowi tekst kompromisowy⁷ z myślą o wypracowaniu podejścia ogólnego na posiedzeniu Rady EPSCO 27 listopada 2023 r. Wszystkie delegacje, które zabrały głos, były w stanie poprzeć kompromisową propozycję prezydencji i żadna z delegacji nie wyraziła sprzeciwu. Komitet został również poinformowany o wynikach analizy przeprowadzonej przez Komisję oceny skutków, której streszczenie znajduje się w addendum do dok. 15463/23.

IV. WNIOSKI

Rada (EPSCO) jest proszona o wypracowanie podejścia ogólnego do tekstu przedstawionego w załączniku do niniejszej noty oraz o upoważnienie prezydencji do rozpoczęcia negocjacji w sprawie tego dossier z przedstawicielami Parlamentu Europejskiego.

⁷ Dok. 15463/23.

2023/0311(COD)

Wniosek

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

**ustanawiająca europejską kartę osoby z niepełnosprawnością i europejską kartę parkingową
dla osób z niepełnosprawnościami**

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 53 ust. 1
i art. 62, art. 91 i art. 21 ust. 2,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego⁸,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów⁹,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,

⁸ Dz.U. C [...] z [...], s. [...].

⁹ Dz.U. C [...] z [...], s. [...].

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Unia Europejska opiera się na takich wartościach jak godność ludzka, wolność i poszanowanie praw człowieka oraz zobowiązała się do zwalczania dyskryminacji, w tym ze względu na niepełnosprawność, zgodnie z postanowieniami Traktatu o Unii Europejskiej (TUE), Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) i Karty praw podstawowych Unii Europejskiej („Karta”).
- (2) Art. 26 Karty stanowi, że Unia uznaje i szanuje prawo osób niepełnosprawnych do korzystania ze środków mających zapewnić im samodzielność, integrację społeczną i zawodową oraz uczestnictwo w życiu społeczności.
- (3) Każdy obywatel Unii posiada prawo podstawowe do swobodnego przemieszczania się i przebywania na terytorium państw członkowskich, z zastrzeżeniem ograniczeń i warunków ustanowionych w Traktatach i w środkach przyjętych w celu ich wykonania.
- (4) Według Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej obywatelstwo Unii ma stanowić podstawowy status obywateli państw członkowskich przy wykonywaniu prawa do przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich, pozwalający tym spośród obywateli UE, którzy znajdują się w takiej samej sytuacji, korzystać – w zakresie zastosowania *ratione materiae* TFUE – z takiego samego traktowania wobec prawa, bez względu na przynależność państwową, z zastrzeżeniem wyraźnie przewidzianych wyjątków.
- (5) Unia jest stroną Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych¹⁰ i jest związana jej postanowieniami, które stanowią integralną część porządku prawnego Unii w zakresie jej kompetencji. Wszystkie państwa członkowskie są stronami konwencji i są one nią związane również w zakresie swoich kompetencji.

¹⁰ Decyzja Rady 2010/48/WE z dnia 26 listopada 2009 r. w sprawie zawarcia przez Wspólnotę Europejską Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych (Dz.U. L 23 z 27.1.2010, s. 35).

- (6) Celem konwencji jest wspieranie i ochrona wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności oraz zapewnienie pełnego i równego korzystania z nich – bez jakiegokolwiek dyskryminacji – przez wszystkie osoby z niepełnosprawnościami oraz popieranie poszanowania ich przyrodzonej godności, i tym samym zapewnienie im pełnego i skutecznego uczestnictwa w życiu społecznym i włączenia w społeczeństwo, na równych zasadach z innymi osobami. Uznano w niej również, że niezbędne jest wprowadzenie odpowiednich środków w celu zapewnienia dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Konwencja stwierdza, że niepełnosprawne kobiety i dziewczęta są narażone na wielorakie formy dyskryminacji, i państwa strony podejmują w związku z tym środki w celu zapewnienia im pełnego i równego korzystania z wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności.
- (7) Europejski filar praw socjalnych, proklamowany przez Parlament Europejski, Radę i Komisję Europejską 17 listopada 2017 r. w Göteborgu¹¹, stanowi, że każdy, bez względu na niepełnosprawność, ma prawo do równego traktowania i równych szans między innymi w dziedzinie dostępu do dóbr i usług dostępnych dla społeczeństwa (zasada 3). W Europejskim filarze praw socjalnych uznano ponadto, że osobom z niepełnosprawnościami przysługuje prawo do usług, które pozwolą im na uczestnictwo w życiu społecznym (zasada 17).
- (8) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/882¹² („europejski akt w sprawie dostępności”) ma na celu poprawę dostępu do produktów i usług poprzez wyeliminowanie barier wynikających z rozbieżnych wymogów dostępności w państwach członkowskich i zapobieganie powstawaniu takich barier, przyczyniając się tym samym do zwiększenia podaży dostępnych produktów i usług na rynku wewnętrznym, w tym dostępu do stron internetowych i usług opartych na urządzeniach mobilnych w ramach niektórych usług publicznych¹³, a także poprawę dostępności odpowiednich informacji.

¹¹ Międzyinstytucjonalna proklamacja Europejskiego filaru praw socjalnych (Dz.U. C 428 z 13.12.2017, s. 10).

¹² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/882 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie wymogów dostępności produktów i usług (Dz.U. L 151 z 7.6.2019, s. 70).

¹³ Ponadto dyrektywa (UE) 2016/2102 w sprawie dostępności stron internetowych i mobilnych aplikacji organów sektora publicznego ma na celu poprawę dostępności stron internetowych organów sektora publicznego oraz ich aplikacji mobilnych.

- (8a) Ponadto prawo Unii gwarantuje również prawo do niedyskryminacji w dostępie do transportu, a także inne prawa. Prawa te mogą obejmować między innymi prawo do bezpłatnej asysty dla pasażerów z niepełnosprawnościami i o ograniczonej możliwości poruszania się podróżujących samolotem¹⁴, koleją¹⁵, środkami transportu wodnego¹⁶ lub autobusem lub autokarem¹⁷. Prawo Unii umożliwia również państwom członkowskim ustanowienie obniżonych opłat, w tym opłat za korzystanie z płatnych dróg/mostów/tuneli, a także zwolnień z obowiązku uiszczania takich opłat w przypadku pojazdów użytkowanych przez osoby z niepełnosprawnościami lub będących ich własnością w odniesieniu do dróg, na których pobierane są opłaty drogowe¹⁸.
- (9) Osoby z niepełnosprawnościami mogą zwrócić się do właściwych organów lub jednostek w państwie członkowskim, którego są rezydentami, o uznanie statusu osoby z niepełnosprawnością, ponieważ kwestia ta leży w kompetencji tych organów. Każde państwo członkowskie ma procedury oceny niepełnosprawności, które są różne w poszczególnych państwach członkowskich. W przypadku gdy właściwe organy lub jednostki uznają status osoby z niepełnosprawnością wnioskodawcy, mogą wydać orzeczenie o niepełnosprawności, kartę osoby z niepełnosprawnością lub inny oficjalny dokument uznający status osoby z niepełnosprawnością wnioskodawcy. Niektóre państwa członkowskie nie mają jednej definicji statusu osoby z niepełnosprawnością, co może oznaczać, że uznawane są różne stopnie niepełnosprawności. W tych państwach członkowskich przy przyznawaniu usług lub świadczeń osobom z niepełnosprawnościami mogą być stosowane uprawnienia do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność lub inne kryteria.

¹⁴ Rozporządzenie (WE) nr 1107/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie praw osób niepełnosprawnych oraz osób o ograniczonej sprawności ruchowej podróżujących drogą lotniczą (Dz.U. L 204 z 26.7.2006, s. 1).

¹⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/782 z dnia 29 kwietnia 2021 r. dotyczące praw i obowiązków pasażerów w ruchu kolejowym, (Dz.U. L 172 z 17.5.2021, s. 1).

¹⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1177/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. o prawach pasażerów podróżujących drogą morską i drogą wodną śródlądową oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 (Dz.U. L 334 z 17.12.2010, s. 1).

¹⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 181/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. dotyczące praw pasażerów w transporcie autobusowym i autokarowym oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 1).

¹⁸ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/362 z dnia 24 lutego 2022 r. w sprawie zmiany dyrektyw 1999/62/WE, 1999/37/WE i (UE) 2019/520 w odniesieniu do pobierania opłat za użytkowanie niektórych typów infrastruktury przez pojazdy, (Dz.U. L 69 z 4.3.2022, s. 1).

- (10) Ze względu na brak uznawania statusu osoby z niepełnosprawnością pomiędzy państwami członkowskimi, osoby z niepełnosprawnościami mogą napotykać konkretne trudności w korzystaniu ze swoich podstawowych praw do swobodnego przemieszczania się. Dotyczy to w szczególności krótkich pobytów lub wizyt w innym państwie członkowskim w rozumieniu art. 6 dyrektywy 2004/38/WE, który stanowi, że obywatele Unii i członkowie ich rodzin mają prawo pobytu przez okres nieprzekraczający trzech miesięcy bez wypełniania jakichkolwiek warunków i formalności innych niż wymóg posiadania ważnego dowodu tożsamości lub paszportu. W przypadku okresów przekraczających trzy miesiące art. 7 dyrektywy 2004/38/WE wymaga spełnienia dodatkowych warunków, natomiast przyjmujące państwo członkowskie może wówczas wymagać, aby obywatele Unii zarejestrowali się w odpowiednich organach.
- (11) Osoby z niepełnosprawnościami przemieszczające się na dłuższy czas do innych państw członkowskich w celu podjęcia zatrudnienia, nauki lub w innych celach, o ile przepisy prawa lub uzgodnienia między państwami członkowskimi nie stanowią inaczej, mogą uzyskać ocenę i oficjalne uznanie swojego statusu osoby z niepełnosprawnością przez właściwe organy lub jednostki w innym państwie członkowskim oraz mogą otrzymać orzeczenie o niepełnosprawności, kartę osoby z niepełnosprawnością lub inny oficjalny dokument uznający ich status osoby z niepełnosprawnością, lub decyzję o uprawnieniu do określonych usług ze względu na niepełnosprawność, zgodnie z obowiązującymi przepisami tego państwa członkowskiego.
- (12) Osoby z uznanym statusem osoby z niepełnosprawnościami lub uprawnieniem do określonych usług ze względu na niepełnosprawność, podróżujące do państwa członkowskiego innego niż państwo członkowskie, którego są rezydentami, lub odwiedzające takie państwo członkowskie przez krótki czas – jeżeli ich status osoby z niepełnosprawnością lub uprawnienie do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność nie są uznawane w państwie członkowskim, do którego podróżują lub które odwiedzają, i jeżeli nie posiadają one orzeczenia, karty osoby z niepełnosprawnością ani żadnego innego oficjalnego dokumentu uznającego ich status osoby z niepełnosprawnością lub uprawnienie do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność w przyjmującym państwie członkowskim – mogą jednak napotkać znaczne trudności w korzystaniu z warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania oferowanych w tym państwie.

- (13) W takim przypadku osoby z niepełnosprawnościami podróżujące do innego państwa członkowskiego lub odwiedzające je znajdują się w niekorzystnej sytuacji pod względem korzystania z prawa do swobodnego przemieszczania się w porównaniu z osobami z niepełnosprawnościami posiadającymi orzeczenie o niepełnosprawności, kartę osoby z niepełnosprawnością lub inny oficjalny dokument uznający ich status osoby z niepełnosprawnością lub uprawnienie do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność w państwie członkowskim, do którego podróżują lub które odwiedzają.
- (14) Ponadto brak wiedzy, czy i w jakim zakresie, ich status osoby z niepełnosprawnością lub uprawnienie do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność i uznające to oficjalne dokumenty mogą być uznawane podczas podróżowania do innego państwa członkowskiego lub wizyty w innym państwie członkowskim, powoduje ich niepewność. W ostatecznym rozrachunku może to zniechęcać osoby z niepełnosprawnościami do korzystania z prawa do swobodnego przemieszczania się.
- (15) Oprócz barier i ograniczeń w dostępie do przestrzeni publicznej i prywatnej, kluczowym czynnikiem zniechęcającym wiele osób z niepełnosprawnościami do podróżowania¹⁹ są wysokie koszty, ponieważ osoby te mają szczególne potrzeby i mogą również potrzebować osoby lub osób im towarzyszących lub pomagających, w tym osób uznanych za asystentów osobistych zgodnie z krajowymi przepisami lub praktykami, lub też zwierząt towarzyszących co sprawia, że koszty ich podróży są wyższe niż w przypadku osób bez niepełnosprawności²⁰. Brak uznawania statusu osoby z niepełnosprawnością lub uprawnienia do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność w innych państwach członkowskich może ograniczać ich dostęp do warunków specjalnych, takich jak bezpłatny dostęp lub obniżone opłaty, lub preferencyjne traktowanie i ma wpływ na ich koszty podróży, życie i wybory.

¹⁹ Wnioski ze sprawozdania końcowego opartego na badaniu skierowanym do organizacji społeczeństwa obywatelskiego na szczeblu UE; Shaw i Coles, „Disability, holiday making and the tourism industry in the UK: a preliminary survey” [„Niepełnosprawność, organizacja wakacji i przemysł turystyczny w Zjednoczonym Królestwie: wstępne badanie”], 25(3) Tourism Management, s. 397–403, 2004; Eugénia Lima Devile i Andreia Antunes Moura, „Travel by People With Physical Disabilities: Constraints and Influences in the Decision-Making Process” [„Podróże osób z niepełnosprawnością ruchową: ograniczenia i czynniki wpływające na podejmowanie decyzji”], 2021.

²⁰ McKercher i Darcy, „Re-conceptualizing barriers to travel by people with disabilities” [„Rekonceptualizacja barier w podróżowaniu osób z niepełnosprawnościami”], Tourism Management Perspectives, s. 59–66, 2018.

- (16) Preferencyjne traktowanie (takie jak pomoc osobista, pierwszeństwo dostępu, możliwość obsługi bez kolejki, itp.) oferowane nieodpłatnie lub za opłatą może mieć znaczenie dla osób z niepełnosprawnościami, aby mogły uzyskać dostęp do różnych usług, działań lub udogodnień i lepiej z nich korzystać. Ze względu jednak na brak uznawania w państwie członkowskim, które odwiedzają lub do którego podróżują, ich statusu osoby z niepełnosprawnością lub uprawnienia do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność oraz oficjalnych dokumentów uznających ten status wydanych w innych państwach członkowskich, osoby z niepełnosprawnościami mogą nie być w stanie korzystać z warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania oferowanych przez podmioty prywatne lub organy publiczne w tym państwie członkowskim posiadaczom wydanego tam orzeczenia o niepełnosprawności, karty osoby z niepełnosprawnością lub innego oficjalnego dokumentu uznającego ich status osoby z niepełnosprawnością lub uprawnienie do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność.
- (17) Projekt pilotażowy dotyczący unijnej karty osoby z niepełnosprawnością, który zainicjowano w 2016 r. i przeprowadzono w ośmiu państwach członkowskich, wyraźnie pokazał korzyści karty dla osób z niepełnosprawnościami w zakresie dostępu do usług w dziedzinie kultury, rekreacji i sportu, a w niektórych przypadkach transportu, a także w zakresie wspierania ich krótkoterminowego transgranicznego przemieszczania się w UE²¹. Ponadto obejmował inne przykłady usług, działań i udogodnień, które zapewniają warunki specjalne lub preferencyjne traktowanie osobom z niepełnosprawnościami.
- (18) Na podstawie posiadanego statusu osoby z niepełnosprawnością lub uprawnienia do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność, osoby te mogą wystąpić do właściwych organów lub jednostek w państwie członkowskim, którego są rezydentami, o wydanie karty parkingowej dla osoby z niepełnosprawnością, która uprawnia do korzystania z określonych warunków i udogodnień związanych z parkowaniem zarezerwowanych dla osób z niepełnosprawnością. W każdym państwie członkowskim istnieje procedura składania wniosków, czy to na szczeblu lokalnym, regionalnym, czy krajowym, o wydanie karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnością (lub osoby lub osób im towarzyszących lub pomagających, w tym asystentów osobistych) oraz kryteria, które należy spełnić, aby kwalifikować się do jej otrzymania.

²¹ Zob. też sprawozdanie końcowe z badania oceniającego realizację działania pilotażowego dotyczącego unijnej karty osoby z niepełnosprawnością i związanych z nią korzyści, opublikowane w maju 2021 r., <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4adbe538-0a02-11ec-b5d3-01aa75ed71a1/language-en>.

- (19) W zaleceniu Rady 98/376/WE²² przewidziano europejski wzór karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami, który ułatwił uznawanie karty parkingowej we wszystkich państwach członkowskich. Jego wdrożenie i uwzględnienie specyficznych dla danego kraju dodatków lub odstępstw od zalecanego wzoru doprowadziło jednak do powstania wielu różnych kart. Utrudnia to transgraniczne uznawanie kart we wszystkich państwach członkowskich, ograniczając dostęp osób z niepełnosprawnościami do warunków i udogodnień dotyczących parkowania zarezerwowanych dla osób z niepełnosprawnościami, które są posiadaczami karty parkingowej w innych państwach członkowskich. Ponadto zalecenie Rady nie było aktualizowane i nie odzwierciedla bieżącego rozwoju technologicznego i cyfrowego. Państwa członkowskie doświadczają również problemów związanych z oszustwami i fałszerstwami kart, ponieważ format kart jest zazwyczaj dość prosty i łatwy do podrobienia, a w praktyce jest różny w poszczególnych państwach członkowskich, co utrudnia weryfikację. Ponieważ współprawodawcy przyjmują w tej dziedzinie prawnie wiążące przepisy, które są bardziej szczegółowe, zalecenie Rady nie pozwala już na osiągnięcie tych celów. Co za tym idzie, państwa członkowskie mogą zezwolić na to, by karty wydane przed datą rozpoczęcia stosowania niniejszej dyrektywy zgodnie z zaleceniem Rady w sprawie kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych miały taki sam skutek jak europejska karta parkingowa.
- (20) Aby ułatwić osobom z niepełnosprawnościami dostęp do warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania związanego z usługami, działaniami i udogodnieniami, w tym oferowanymi nieodpłatnie, w innych państwach członkowskich, należy wyeliminować utrzymujące się bariery i trudności w podróżowaniu do innego państwa członkowskiego lub odwiedzaniu go, wynikające z braku uznawania statusu osoby z niepełnosprawnością lub uprawnienia do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność, a także z braku oficjalnych dokumentów uznających to wydanych w innych państwach członkowskich oraz praw związanych z parkowaniem.

²² Zalecenie Rady z dnia 4 czerwca 1998 r. w sprawie karty parkingowej dla osób niepełnosprawnych (Dz.U. L 167 z 12.6.1998, s. 25), dostosowane zaleceniem Rady z dnia 3 marca 2008 r. w związku z przystąpieniem Republiki Bułgarii, Republiki Cypryjskiej, Republiki Czeskiej, Republiki Estońskiej, Republiki Litewskiej, Republiki Łotewskiej, Republiki Malty, Republiki Słowackiej, Republiki Słowenii, Republiki Węgierskiej, Rumunii i Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. L 63 z 7.3.2008, s. 43).

- (21) By zatem ułatwić osobom z niepełnosprawnościami podróżującym do innego państwa członkowskiego lub odwiedzającym je przez krótki czas korzystanie z prawa dostępu do warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania oferowanych przez podmioty prywatne lub organy publiczne, bez dyskryminacji ze względu na przynależność państwową, na takich samych zasadach jak osoby z niepełnosprawnościami w tym państwie członkowskim, a także by ułatwić korzystanie ze środków transportu oraz z warunków i udogodnień związanych z parkowaniem zarezerwowanych dla osób z niepełnosprawnościami na takich samych zasadach jak w tym państwie członkowskim, konieczne jest ustanowienie ram, przepisów i wspólnych warunków, w tym wspólnego ujednoliconego wzoru, dotyczących europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością stanowiącej dowód uznanego statusu osoby z niepełnosprawnością lub uprawnienia do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność oraz europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami stanowiącej dowód ich uznanego prawa do warunków i udogodnień związanych z parkowaniem zarezerwowanych dla osób z niepełnosprawnościami. Państwa członkowskie mogą również zdecydować o stosowaniu przepisów niniejszej dyrektywy do osób z uznanym statusem osoby z niepełnosprawnością lub uprawnieniem do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność w czasie dłuższym niż krótki pobyt, w tym w kontekście unijnych programów mobilności.
- (22) Wzajemne uznawanie europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami powinno ułatwiać i gwarantować osobom z uznanym w państwie członkowskim statusem osoby z niepełnosprawnością lub uprawnieniem do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność dostęp do warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania oferowanych przez podmioty prywatne lub organy publiczne w ramach szeregu usług, działań i udogodnień, w tym gdy są one oferowane nieodpłatnie, a także dostęp do warunków i udogodnień związanych z parkowaniem zarezerwowanych dla osób z niepełnosprawnościami, na takich samych zasadach i warunkach jak te przewidziane na podstawie krajowych orzeczeń, kart osób z niepełnosprawnościami lub innych oficjalnych dokumentów uznających status osoby z niepełnosprawnością tych osób, w przypadku gdy takie oficjalne dokumenty istnieją, a także kart parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami wydanych przez właściwe organy lub jednostki w państwie przyjmującym.

- (23) Oprócz warunków i udogodnień związanych z parkowaniem, usługi, działania i udogodnienia objęte niniejszą dyrektywą dotyczą szerokiej gamy stale zmieniających się działań, w tym oferowanych nieodpłatnie przez organy publiczne lub podmioty prywatne, obowiązkowo (na podstawie przepisów krajowych/lokalnych lub zobowiązań prawnych), ale często również dobrowolnie (w szczególności przez podmioty prywatne) w wielu dziedzinach polityki.
- (24) Warunki specjalne lub preferencyjne traktowanie mogą obejmować m.in. bezpłatny dostęp, obniżone taryfy, obniżone ceny, w tym opłaty za korzystanie z płatnych dróg/mostów/tuneli, pierwszeństwo dostępu, wyznaczone miejsca w parkach i innych przestrzeniach publicznych, dostępne miejsca siedzące podczas wydarzeń kulturalnych lub publicznych, pomoc osobistą, zwierzęta asystujące, pomoc na plaży przy wejściu do wody, wsparcie (takie jak dostęp do przewodników zapisanych alfabetem Braille'a, przewodników audio, tłumaczenia na język migowy), zapewnienie pomocy lub wsparcia, wypożyczenie wózka inwalidzkiego, wypożyczenie pływającego wózka inwalidzkiego, udzielanie informacji turystycznych w dostępnych formatach, korzystanie ze skutera inwalidzkiego na drogach lub wózka inwalidzkiego na ścieżkach rowerowych bez kary pieniężnej itp. Warunki i udogodnienia związane z parkowaniem mogą obejmować m.in. poszerzone lub zarezerwowane miejsca parkingowe, a także wstęp do obszarów, w których zgodnie z prawem krajowym ruch jest ograniczony do określonych pojazdów, takich jak strefy niskich emisji. W odniesieniu do usług przewozu osób drogą powietrzną, koleją, środkami transportu wodnego lub autobusem lub autokarem²³, oprócz warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania oferowanego osobom niepełnosprawnym, zwierzęta asystujące, asystenci osobiści osób z niepełnosprawnościami (lub osób o ograniczonej możliwości poruszania się) lub inne osoby towarzyszące takim osobom lub pomagające im mogą podróżować z osobą z niepełnosprawnością bezpłatnie lub po obniżonej cenie i zajmować miejsce obok takiej osoby, o ile jest to wykonalne.

²³ Zob. przypis 7 i 10.

- (25) Wydawanie europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami w państwie członkowskim ma być określone w niniejszej dyrektywie wraz z mającymi zastosowanie procedurami i kompetencjami tego państwa członkowskiego w zakresie oceny i uznawania statusu osoby z niepełnosprawnością lub uprawnienia do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność, i praw związanych z parkowaniem przysługujących osobom z niepełnosprawnościami. Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby procedura lub koszty wydawania lub odnawiania europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami nie uniemożliwiały osobom z niepełnosprawnościami lub nie zniechęcały ich do uzyskiwania tych kart.
- (26) Oprócz formatu fizycznego europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością państwa członkowskie powinny przewidzieć kartę cyfrową oraz mogą przewidzieć format cyfrowy dla europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnością, po tym jak w drodze aktów wykonawczych zostaną określone specyfikacje techniczne. Takie specyfikacje powinny opierać się na doświadczeniach z wcześniejszych i trwających prac na szczeblu europejskim dotyczących cyfryzacji zaświadczeń i dokumentów, takich jak unijne cyfrowe zaświadczenie COVID ustanowione na podstawie rozporządzenia (EU) 2021/953, oraz umożliwiać korzystanie z europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami za pośrednictwem portfeli tożsamości cyfrowej na szczeblu europejskim. Osobom z niepełnosprawnościami należy zapewnić możliwość wyboru, czy europejską kartę osoby z niepełnosprawnością chcą wykorzystywać w formacie fizycznym czy cyfrowym, czy też korzystać z obu formatów. W państwach członkowskich, w których fizyczną wersję europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami uzupełnia się formatem cyfrowym, osoby z niepełnosprawnościami mogą zwrócić się o kartę w postaci fizycznej oraz, jeżeli sobie tego życzą, zarówno w postaci cyfrowej, jak i fizycznej.

- (27) Wydanie europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami wiąże się z przetwarzaniem danych osobowych, w tym w szczególności danych posiadacza karty dotyczących jego statusu osoby z niepełnosprawnością, które stanowią „dane dotyczące zdrowia” w rozumieniu art. 4 pkt 15 rozporządzenia (UE) 2016/679²⁴, a zatem są danymi osobowymi należącymi do szczególnej kategorii w rozumieniu art. 9 tego rozporządzenia. Wszelkie przetwarzanie danych osobowych w kontekście niniejszej dyrektywy powinno być zgodne z obowiązującymi przepisami o ochronie danych, w szczególności z rozporządzeniem (UE) 2016/679. Wdrażając niniejszą dyrektywę, państwa członkowskie powinny zapewnić, aby ich przepisy krajowe zawierały odpowiednie zabezpieczenia mające zastosowanie do przetwarzania danych osobowych, w szczególności do szczególnych kategorii takich danych. Państwa członkowskie powinny także zapewniać bezpieczeństwo, integralność, autentyczność i poufność danych osobowych gromadzonych i przechowywanych do celów niniejszej dyrektywy.
- (28) Państwem członkowskim odpowiedzialnym za wydanie europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością lub europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami powinno być to państwo, w którym dana osoba zgodnie z prawem Unii ma miejsce zwykłego pobytu i w którym otrzymała ocenę swojego statusu niepełnosprawności lub uprawnienie do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność. Posiadacze europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością lub europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami powinni mieć możliwość korzystania z tych kart podczas pobytu w dowolnym innym państwie członkowskim.
- (29) [...]

²⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1).

- (30) Planowane ramy wzajemnego uznawania europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami nie naruszają kompetencji państwa członkowskiego w zakresie oceny i uznawania statusu osoby z niepełnosprawnością lub uprawnienia do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność oraz przyznawania warunków specjalnych, takich jak bezpłatny dostęp, obniżone opłaty lub preferencyjne traktowanie osób z niepełnosprawnościami – w tym korzystających ze zwierząt asystujących – lub osób im towarzyszących lub pomagających, w tym asystentów osobistych. Nie nakładają one na podmioty publiczne lub prywatne obowiązku wprowadzania specjalnych warunków lub preferencyjnego traktowania dla osób z niepełnosprawnościami, nie tworzą też scentralizowanego unijnego wykazu warunków specjalnych i preferencyjnego traktowania dla posiadaczy europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością we wszystkich państwach członkowskich. Organy publiczne i podmioty prywatne mogą również zdecydować się na oferowanie niektórych warunków specjalnych i preferencyjnego traktowania wyłącznie określonej grupie osób z niepełnosprawnościami, w zależności od potrzeb tej konkretnej grupy.
- (30a) Niniejsza dyrektywa nie ma zastosowania do świadczeń z zabezpieczenia społecznego na podstawie rozporządzeń (WE) nr 883/2004 i (WE) nr 987/2009, świadczeń pieniężnych lub rzeczowych w dziedzinie ochrony socjalnej i zatrudnienia lub pomocy społecznej objętych art. 24 ust. 2 dyrektywy 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady²⁵. Ponieważ celem niniejszej dyrektywy jest ułatwienie równego dostępu do specjalnych warunków lub preferencyjnego traktowania osobom z niepełnosprawnościami podróżującym do innego państwa członkowskiego lub odwiedzającym je przez krótki czas, niniejsza dyrektywa nie ma również zastosowania do specjalnych świadczeń lub preferencyjnego traktowania w kontekście długoterminowego włączenia, habilitacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami, ani do specjalnych warunków lub preferencyjnego traktowania w dostępie do określonych usług, które są świadczone po spełnieniu dodatkowych kryteriów, w tym przeprowadzeniu konkretnej indywidualnej oceny lub wydaniu konkretnej decyzji w sprawie uprawnienia do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność.

²⁵ Dyrektywa 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich, zmieniająca rozporządzenie (EWG) nr 1612/68 i uchylająca dyrektywy 64/221/EWG, 68/360/EWG, 72/194/EWG, 73/148/EWG, 75/34/EWG, 75/35/EWG, 90/364/EWG, 90/365/EWG i 93/96/EWG (Dz.U. L 158 z 30.4.2004, s. 77).

- (31) Aby zwiększyć świadomość na temat warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania oraz ułatwić dostęp do nich podczas podróży do innego państwa członkowskiego lub podczas wizyty w innym państwie członkowskim, wszystkie istotne informacje dotyczące warunków, zasad, praktyk i procedur mających zastosowanie do uzyskania europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością lub europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami oraz późniejszego korzystania z nich powinny być podawane do wiadomości publicznej w sposób jasny, wyczerpujący, przyjazny dla użytkownika i w formatach dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami, z poszanowaniem odpowiednich wymogów dostępności usług, które to wymogi określono w załączniku I do dyrektywy (UE) 2019/882.
- (31a) Państwa członkowskie powinny podjąć środki promujące przyznawanie przez organy publiczne lub podmioty prywatne specjalnych warunków lub preferencyjnego traktowania osobom z niepełnosprawnościami. Organy publiczne przyznające osobom z niepełnosprawnościami warunki specjalne lub preferencyjne traktowanie powinny podawać takie informacje do wiadomości publicznej w sposób jasny, wyczerpujący, przyjazny dla użytkownika i w dostępnych formatach, w tym, w stosownych przypadkach, za pośrednictwem oficjalnej strony internetowej tych organów, z poszanowaniem określonych w załączniku I do dyrektywy (UE) 2019/882 odpowiednich wymogów dostępności usług. Podmioty prywatne przyznające specjalne warunki lub preferencyjne traktowanie osobom z niepełnosprawnościami należy również zachęcać, aby podawały takie informacje do wiadomości publicznej w sposób jasny, kompleksowy i przyjazny dla użytkownika oraz w dostępnych formatach. Ponadto Komisja zamieści na stronie internetowej dostępnej we wszystkich językach UE i w dostępnych formatach istotne informacje na temat europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością oraz europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami. Państwa członkowskie zachęca się do podania linku do swojej krajowej strony internetowej, tak by można go było umieścić na wspomnianej wyżej stronie internetowej.
- (32) Państwa członkowskie, w stosownych przypadkach przy wsparciu Komisji i zgodnie ze swoimi odpowiednimi kompetencjami powinny podjąć niezbędne kroki w celu zapobieżenia ryzyku fałszerstwa lub oszustwa dotyczącego europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością lub europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami oraz powinny aktywnie zwalczać przypadki nieuczciwego użycia i fałszowania tych kart.

- (33) Aby zapewnić odpowiednie stosowanie niniejszej dyrektywy, Komisji należy zgodnie z art. 290 TFUE przekazać uprawnienia do przyjmowania aktów uzupełniających dyrektywę w drodze zmiany załączników I i II w celu zmodyfikowania pól danych w ujednoliconym formacie określonym w załącznikach I i II, w przypadku gdy takie modyfikacje będą konieczne, aby dostosować ten format do rozwoju technicznego, zapobiegać fałszerstwom i oszustwom lub by rozwiązać kwestię nadużyć lub niewłaściwego wykorzystania oraz zapewnić interoperacyjność.
- (34) W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszej dyrektywy należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze w odniesieniu do ustanowienia dostępnego formatu cyfrowego europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością oraz dostępnego formatu cyfrowego europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami w przypadku państw członkowskich, które zdecydują się uzupełnić wersję fizyczną o wersję cyfrową, a także w odniesieniu do ustanowienia wspólnych specyfikacji technicznych dotyczących zabezpieczeń i elementów cyfrowych, jak również kwestii interoperacyjności, w przypadku fizycznych wersji tych kard. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011²⁶.
- (34a) Zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 Komisja ma skonsultować się z Europejskim Inspektorem Ochrony Danych przy przygotowywaniu aktów delegowanych lub aktów wykonawczych, które mają wpływ na ochronę praw i wolności osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych. Komisja może również konsultować się z Europejską Radą Ochrony Danych, w przypadkach gdy takie akty mają szczególne znaczenie dla ochrony praw i wolności osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych.

²⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

- (35) Państwa członkowskie powinny zapewnić dostępność odpowiednich i skutecznych środków gwarantujących przestrzeganie przepisów niniejszej dyrektywy i w związku z tym powinny ustanowić odpowiednie środki zaradcze, w tym kontrole przestrzegania przepisów oraz procedury administracyjne lub sądowe, aby zagwarantować osobom z niepełnosprawnościami, osobom im towarzyszącym lub pomagającym, w tym asystentom osobistym, a także organom publicznym lub ich przedstawicielom, prywatnym stowarzyszeniom, organizacjom lub innym podmiotom prawnym, które mają prawnie uzasadniony interes w zapewnieniu przestrzegania przepisów niniejszej dyrektywy, możliwość podejmowania – w imieniu osoby z niepełnosprawnością lub w ramach wsparcia takiej osoby oraz za jej zgodą – działań zgodnie z prawem i procedurami krajowymi.
- (36) Państwa członkowskie powinny wprowadzić odpowiednie środki w przypadku naruszenia lub niedopełnienia obowiązków ustanowionych w niniejszej dyrektywie lub naruszenia lub niewykonania praw objętych jej zakresem. Odpowiednie środki mogą obejmować kary administracyjne i finansowe, takie jak upomnienia, grzywny lub wypłatę odszkodowania, a także inne rodzaje sankcji.
- (37) Niniejsza dyrektywa nie narusza praw podstawowych i jest zgodna z zasadami uznanymi w szczególności w Karcie. W szczególności niniejsza dyrektywa ma na celu zapewnienie pełnego przestrzegania prawa osób z niepełnosprawnościami do korzystania ze środków mających zapewnić im niezależność, integrację społeczną i zawodową oraz uczestnictwo w życiu społeczności; ma ona również na celu promowanie stosowania art. 26 Karty.
- (38) Ponieważ cel niniejszej dyrektywy, mianowicie przyczynianie się do swobody przemieszczania się osób z niepełnosprawnościami oraz zwiększenie możliwości podróżowania do innych państw członkowskich lub odwiedzania ich dla osób z niepełnosprawnościami, a co za tym idzie walka z dyskryminacją takich osób nie może zostać osiągnięty w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast ze względu na rozmiary i skutki działania polegającego na ustanowieniu ram obejmujących przepisy i wspólne warunki możliwe jest jego lepsze osiągnięcie na szczeblu Unii, może ona podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu.

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

ROZDZIAŁ I

PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1

Przedmiot

Niniejsza dyrektywa określa:

- a) przepisy regulujące wydawanie europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami jako, odpowiednio, dowodu statusu osoby z niepełnosprawnością lub dowodu uprawnienia do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność lub prawa do warunków i udogodnień związanych z parkowaniem zarezerwowanych dla osób z niepełnosprawnościami, w celu ułatwienia osobom z niepełnosprawnościami krótkich pobytów w państwie członkowskim innym niż państwo członkowskie, którego są rezydentami, w drodze przyznania im dostępu do wszelkich warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania w odniesieniu do usług, działań lub udogodnień, w tym oferowanych nieodpłatnie, lub warunków i udogodnień związanych z parkowaniem oferowanych lub zarezerwowanych dla osób z niepełnosprawnościami, w tym osób korzystających ze zwierząt asystujących, lub osób im towarzyszących lub pomagających, w tym ich asystentów osobistych;
- b) wspólne wzory europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami.

Artykuł 2

Zakres

1. Niniejsza dyrektywa ma zastosowanie do warunków i udogodnień związanych z parkowaniem oraz do wszystkich sytuacji, w których osobom z niepełnosprawnościami oferowane są warunki specjalne lub preferencyjne traktowanie w odniesieniu do dostępu do następujących usług, działań i udogodnień w kontekście pobytu krótkoterminowego:
 - usług w rozumieniu art. 57 TFUE,
 - usług przewozu osób,
 - innych działań i udogodnień, w tym oferowanych nieodpłatnie.
2. Państwa członkowskie mogą zdecydować o stosowaniu przepisów niniejszej dyrektywy w odniesieniu do okresów dłuższych niż pobyt krótkoterminowy w przypadku posiadaczy odwiedzających lub przebywających na ich terytorium.
3. Niniejszej dyrektywy nie stosuje się do:
 - a) świadczeń w obszarze zabezpieczenia społecznego na podstawie rozporządzenia (WE) nr 883/2004 i rozporządzenia (WE) nr 987/2009;
 - b) składkowych lub nieskładkowych świadczeń pieniężnych ani świadczeń rzeczowych w obszarze ochrony socjalnej lub zatrudnienia;
 - c) pomocy społecznej objętej art. 24 ust. 2 dyrektywy 2004/38/WE;
 - d) płatnych lub nieodpłatnych usług świadczonych w kontekście długoterminowego włączenia, habilitacji lub rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami;
 - e) warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania w dostępie do określonych usług świadczonych na rzecz osób niepełnosprawnych po spełnieniu dodatkowych kryteriów, w tym przeprowadzeniu konkretnej indywidualnej oceny lub wydaniu konkretnej decyzji w sprawie uprawnienia do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność.

4. Niniejsza dyrektywa nie wpływa na kompetencje państw członkowskich w zakresie określania warunków oceny i uznawania statusu osoby z niepełnosprawnością lub uprawnienia do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność ani przyznawania prawa do warunków i udogodnień związanych z parkowaniem zarezerwowanych dla osób z niepełnosprawnościami. Nie wpływa ona na kompetencje państw członkowskich w zakresie wydawania na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym orzeczenia, karty osoby z niepełnosprawnością ani jakiegokolwiek innego oficjalnego dokumentu osobom z niepełnosprawnościami, w tym decyzji w sprawie uprawnienia do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność.
5. Niniejsza dyrektywa nie wpływa na kompetencje krajowe w zakresie przyznawania lub wymogu przyznawania specjalnych świadczeń lub szczególnych preferencyjnych warunków, takich jak bezpłatny dostęp, obniżone opłaty lub preferencyjne traktowanie osób z niepełnosprawnościami, w tym osób korzystających ze zwierząt asystujących, oraz, jeżeli tak przewidziano, osób im towarzyszących lub pomagających, w tym asystentów osobistych.
6. Niniejsza dyrektywa pozostaje bez uszczerbku dla praw osób z niepełnosprawnościami lub osób im towarzyszących lub pomagających, w tym ich asystentów osobistych, które to prawa mogą wynikać z innych przepisów prawa Unii lub prawa krajowego wdrażającego prawo Unii, w tym dotyczących przyznawania szczególnych świadczeń, warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania.

Artykuł 3

Definicje

Do celów niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:

- a) „obywatel Unii” oznacza każdą osobę mającą obywatelstwo państwa członkowskiego;
- b) „członek rodziny obywatela Unii” oznacza członka rodziny w rozumieniu art. 2 ust. 2 i art. 3 ust. 2 dyrektywy 2004/38/WE;
- c) „osoby z niepełnosprawnościami” oznaczają osoby, które mają długotrwale naruszoną sprawność fizyczną, psychiczną, intelektualną lub sensoryczną, co może, w oddziaływaniu z różnymi barierami, utrudniać im pełne i skuteczne uczestnictwo w życiu społecznym na równi z innymi;
- d) „asystent osobisty” oznacza osobę towarzyszącą lub pomagającą osobom z niepełnosprawnościami, uznawaną za taką zgodnie z przepisami lub praktykami krajowymi;
- e) „warunki specjalne lub preferencyjne traktowanie” oznaczają szczególne warunki, w tym te związane z warunkami finansowymi, lub zróżnicowane traktowanie związane z pomocą i wsparciem oferowane osobom z niepełnosprawnościami lub – w stosownych przypadkach – osobom im towarzyszącym lub pomagającym, w tym asystentom osobistym lub zwierzętom asystującym, uznawane za takie zgodnie z przepisami lub praktykami krajowymi, niezależnie od tego, czy są one świadczone dobrowolnie czy narzucone przez zobowiązania prawne;
- f) „warunki i udogodnienia związane z parkowaniem” oznaczają wszelkie miejsca parkingowe zarezerwowane ogólnie dla osób z niepełnosprawnościami, a także związane z tym korzyści parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami lub preferencyjne warunki przyznane osobom z niepełnosprawnościami, niezależnie od tego, czy warunki te są zapewniane dobrowolnie czy narzucone przez zobowiązania prawne.
- g) „pobyt krótkoterminowy” oznacza wizytę lub pobyt w innym państwie członkowskim przez okres nieprzekraczający trzech miesięcy;
- h) „zwierzę asystujące” oznacza zwierzę, które zgodnie z przepisami i praktykami krajowymi asystuje osobie z niepełnosprawnością lub wykonuje zadania na rzecz takiej osoby.

Artykuł 4

Beneficjenci

Niniejsza dyrektywa ma zastosowanie do:

- (a) Obywatele Unii i członkowie ich rodzin, których status osoby z niepełnosprawnością lub uprawnienie do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność zostały uznane przez właściwe organy lub jednostki w państwie członkowskim ich miejsca zamieszkania – w tym, w stosownych przypadkach, za pomocą orzeczenia, karty osoby z niepełnosprawnością lub innego oficjalnego dokumentu wydanego zgodnie krajowymi kompetencjami, praktyką i procedurami – i którym to osobom i członkom ich rodzin może towarzyszyć lub pomagać jedna lub w razie konieczności kilka innych osób, w tym asystent osobisty (asystenci osobiści), lub zwierzę asystujące, co może być wskazane literą „A” na europejskiej karcie osoby z niepełnosprawnością. Literę „A” można również dodać w odniesieniu do osób z niepełnosprawnościami o zwiększonej potrzebie wsparcia, zgodnie z prawem krajowym i praktykami krajowymi.
- (b) Obywatele Unii i członkowie ich rodzin, których prawa do korzystania z warunków i udogodnień związanych z parkowaniem zarezerwowanych dla osób z niepełnosprawnościami zostały uznane przez właściwe organy lub jednostki w państwie członkowskim ich miejsca zamieszkania, w tym, w stosownych przypadkach, w formie karty parkingowej lub innego dokumentu wydanego zgodnie z krajowymi kompetencjami, praktykami i procedurami, i którym to osobom lub członkom ich rodzin może towarzyszyć lub pomagać jedna lub w razie konieczności kilka innych osób, w tym asystent osobisty (asystenci osobiści).

Równy dostęp do warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania dla osób z niepełnosprawnościami

1. Państwa członkowskie wdrażają niezbędne środki w celu zapewnienia, aby posiadaczom europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością podczas podróży do państwa członkowskiego innego niż państwo członkowskie, którego są rezydentami, lub podczas wizyty w tym państwie członkowskim przyznano dostęp do wszelkich warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania oferowanych w odniesieniu do usług, działań i udogodnień, o których mowa w art. 2 ust. 1, na takich samych warunkach jak te przewidziane dla osób z niepełnosprawnościami posiadających orzeczenie o niepełnosprawności, kartę osoby z niepełnosprawnością lub inny oficjalny dokument uznający w tym państwie członkowskim ich status osoby z niepełnosprawnością lub uprawnienie do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność.
2. [...]
3. O ile nie określono inaczej w odpowiednich przepisach niniejszej dyrektywy lub w innym prawie Unii, państwa członkowskie wdrażają niezbędne środki w celu zapewnienia, aby w przypadku gdy warunki specjalne lub preferencyjne traktowanie, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, obejmują korzystne warunki dla osób towarzyszących lub pomagających osobom z niepełnosprawnościami, w tym asystentów osobistych, lub szczególne warunki dla zwierząt asystujących, te korzystne lub szczególne warunki były przyznawane na równych warunkach takim osobom towarzyszącym lub pomagającym posiadaczom europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością, w tym ich asystentom osobistym lub zwierzętom asystującym;

Artykuł 5a

Równy dostęp do warunków i udogodnień związanych z parkowaniem dla osób z niepełnosprawnościami

1. Państwa członkowskie wdrażają niezbędne środki w celu zapewnienia, aby posiadaczom europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami podczas podróży do państwa członkowskiego innego niż państwo członkowskie, którego są rezydentami, lub podczas wizyty w tym państwie członkowskim przyznano dostęp do warunków i udogodnień związanych z parkowaniem zarezerwowanych dla osób z niepełnosprawnościami na takich samych warunkach jak te przewidziane w tym państwie członkowskim dla posiadaczy kart parkingowych będących obywatelami tego państwa wydanych w tym państwie członkowskim.
2. O ile nie określono inaczej w odpowiednich przepisach niniejszej dyrektywy lub w innym prawie Unii, państwa członkowskie wdrażają niezbędne środki w celu zapewnienia, aby w przypadku gdy warunki i udogodnienia związane z parkowaniem, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, obejmują korzystne warunki dla osób towarzyszących lub pomagających osobom z niepełnosprawnościami, w tym asystentów osobistych, te korzystne warunki były przyznawane na równych warunkach takim osobom towarzyszącym lub pomagającym posiadaczom europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami, w tym ich asystentom osobistym.

ROZDZIAŁ II

EUROPEJSKA KARTA OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ I EUROPEJSKA KARTA PARKINGOWA DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Artykuł 6

Format, wzajemne uznawanie, wydawanie i ważność europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością

1. Każde państwo członkowskie wprowadza fizyczną wersję europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością zgodną ze wspólnym standardowym i dostępnym formatem określonym w załączniku I. Państwa członkowskie w rozsądnym terminie po ustanowieniu przez Komisję wymogów w specyfikacjach technicznych, o których mowa w art. 8 ust. 1, wprowadzą na kartach fizycznych elementy cyfrowe wykorzystujące środki elektroniczne służące zapobieganiu nadużyciom w ramach europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością. Komisja ustanowi specyfikacje techniczne, o których mowa w art. 8 ust. 1, do dnia [1 rok po wejściu w życie niniejszej dyrektywy].
2. Europejskie karty osoby z niepełnosprawnością wydane przez państwa członkowskie są wzajemnie uznawane we wszystkich państwach członkowskich.
3. Właściwe organy lub jednostki w państwach członkowskich wydają, odnawiają lub anulują europejską kartę osoby z niepełnosprawnością zgodnie ze swoimi przepisami, procedurami i praktykami krajowymi. Bez uszczerbku dla rozporządzenia (UE) 2016/679 państwa członkowskie zapewniają bezpieczeństwo, integralność, autentyczność i poufność danych gromadzonych i przechowywanych do celów niniejszej dyrektywy. Za administratora danych, o którym mowa w art. 4 ust. 7 rozporządzenia (UE) 2016/679, uznaje się właściwy organ lub jednostkę odpowiedzialne za wydanie europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością, i to on ponosi odpowiedzialność za przetwarzanie danych osobowych. Współpraca z zewnętrznymi usługodawcami nie wyklucza odpowiedzialności państwa członkowskiego, która może wynikać z prawa Unii lub prawa krajowego w związku z naruszeniem obowiązków dotyczących danych osobowych.

4. Europejską kartę osoby z niepełnosprawnością wydaje lub odnawia państwo członkowskie zamieszkania bezpośrednio lub na wniosek osoby z niepełnosprawnością. Karta jest wydawana i odnawiana w rozsądnym terminie zgodnie z krajowymi praktykami w zakresie uznawania statusu osoby z niepełnosprawnością lub uprawnienia do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność.
5. Europejska karta osoby z niepełnosprawnością jest wydawana jako karta fizyczna, a w rozsądnym terminie po ustanowieniu przez Komisję wymogów w specyfikacjach technicznych, o których mowa w art. 8 ust. 2, zostanie uzupełniona dostępnym formatem cyfrowym. Osobom z niepełnosprawnościami zapewnia się możliwość wystąpienia o kartę w postaci fizycznej lub w formacie cyfrowym lub też w obu formach. Format cyfrowy nie może zawierać więcej danych osobowych niż dane podane na potrzeby wersji fizycznej europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością w załączniku I. Dane osobowe muszą być szyfrowane i muszą istnieć zabezpieczenia techniczne gwarantujące, że nośnik danych będzie odczytywany wyłącznie przez upoważnionych użytkowników.
6. Ważność wydanej europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością jest określana przez wydające państwo członkowskie przy uwzględnieniu, w stosownych przypadkach, okresu ważności orzeczenia o niepełnosprawności, karty osoby z niepełnosprawnością lub innego oficjalnego dokumentu lub procedury uznających status osoby z niepełnosprawnością lub uprawnienie do określonych usług wydane przez właściwy organ lub jednostkę w państwie członkowskim miejsca zamieszkania.
7. Komisja jest uprawniona do przyjmowania zgodnie z art. 11 aktów delegowanych dotyczących zmiany pól danych w ujednoliconym formacie określonym w załączniku I, w przypadku gdy taka zmiana jest niezbędna, aby dostosować ten format do rozwoju technicznego, zapobiegać fałszerstwom i oszustwom lub by rozwiązać kwestię nadużyć lub niewłaściwego wykorzystania oraz zapewnić interoperacyjność. Państwa członkowskie mają wystarczająco dużo czasu na wprowadzenie takich zmian.

Artykuł 7

Format, wzajemne uznawanie, wydawanie i ważność europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami

1. Każde państwo członkowskie wprowadza fizyczną wersję europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami zgodną ze wspólnym ujednoliconym i dostępnym formatem określonym w załączniku II. Państwa członkowskie w rozsądnym terminie po ustanowieniu przez Komisję wymogów w specyfikacjach technicznych, o których mowa w art. 8 ust. 1, wprowadzą na kartach fizycznych elementy cyfrowe wykorzystujące środki elektroniczne służące zapobieganiu nadużyciom w ramach europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami. Komisja ustanowi specyfikacje techniczne, o których mowa w art. 8 ust. 1, do dnia [1 rok po wejściu w życie niniejszej dyrektywy].
2. Europejskie karty parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami wydane przez państwa członkowskie są wzajemnie uznawane we wszystkich państwach członkowskich.
3. Właściwe organy lub jednostki w państwach członkowskich wydają, odnawiają lub anulują europejską kartę parkingową dla osób z niepełnosprawnościami zgodnie ze swoimi przepisami, procedurami i praktykami krajowymi. Bez uszczerbku dla rozporządzenia (UE) 2016/679 państwa członkowskie zapewniają bezpieczeństwo, autentyczność i poufność danych osobowych gromadzonych i przechowywanych do celów niniejszej dyrektywy. Za administratora danych, o którym mowa w art. 4 ust. 7 rozporządzenia (UE) 2016/679, uznaje się właściwy organ lub jednostkę odpowiedzialne za wydanie europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami, i to on ponosi odpowiedzialność za przetwarzanie danych osobowych. Współpraca z zewnętrznymi usługodawcami nie wyklucza odpowiedzialności państwa członkowskiego, która może wynikać z prawa Unii lub prawa krajowego w związku z naruszeniem obowiązków dotyczących danych osobowych.

4. Europejską kartę parkingową dla osób z niepełnosprawnościami wydaje lub odnawia państwo członkowskie zamieszkania na wniosek osoby z niepełnosprawnościami lub osoby upoważnionej – zgodnie z prawem krajowym. Jest ona wydawana lub odnawiana w rozsądnym terminie od daty złożenia wniosku, który to termin nie przekracza 90 dni, chyba że konieczne jest przeprowadzenie dodatkowych ocen.
5. Państwa członkowskie wdrażają niezbędne środki w celu zapewnienia, aby europejska karta parkingowa dla osób z niepełnosprawnościami zastąpiła – na wniosek o jej wydanie, i w każdym razie nie później niż w terminie 5 lat od wejścia w życie niniejszej dyrektywy – wszystkie istniejące karty parkingowe wydane na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym zgodnie z zaleceniem Rady w sprawie kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych²⁷. W tym okresie państwa członkowskie mogą zezwolić na to, by karty wydane przed datą rozpoczęcia stosowania niniejszej dyrektywy zgodnie z zaleceniem Rady w sprawie kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych miały na ich terytorium taki sam skutek jak europejska karta parkingowa.

²⁷ Zalecenie Rady z dnia 4 czerwca 1998 r. (98/376/WE), Dz.U. L 167 z 12.6.1998, s. 25, dostosowane zaleceniem Rady z dnia 3 marca 2008 r. w związku z przystąpieniem Republiki Bułgarii, Republiki Cypryjskiej, Republiki Czeskiej, Republiki Estońskiej, Republiki Litewskiej, Republiki Łotewskiej, Republiki Malty, Republiki Słowackiej, Republiki Słowenii, Republiki Węgierskiej, Rumunii i Rzeczypospolitej Polskiej, Dz.U. L 63 z 7.3.2008, s. 43.

6. Europejska karta parkingowa dla osób z niepełnosprawnościami jest wydawana lub odnawiana jako karta fizyczna. Państwa członkowskie mogą zdecydować, że w rozsądnym terminie po ustanowieniu przez Komisję wymogów w specyfikacjach technicznych, o których mowa w art. 8 ust. 2, karta fizyczna zostanie uzupełniona dostępnym formatem cyfrowym. W państwach członkowskich, w których kartę w postaci fizycznej uzupełnia się formatem cyfrowym, osoby z niepełnosprawnościami mogą zwrócić się o kartę w postaci fizycznej oraz, jeżeli sobie tego życzą, zarówno w postaci cyfrowej, jak i fizycznej. Format cyfrowy nie może zawierać więcej danych osobowych niż dane podane na potrzeby wersji fizycznej europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami w załączniku I. Dane osobowe muszą być szyfrowane i muszą istnieć zabezpieczenia techniczne gwarantujące, że nośnik danych będzie odczytywany wyłącznie przez upoważnionych użytkowników.
7. Komisja jest uprawniona do przyjmowania zgodnie z art. 11 aktów delegowanych dotyczących uzupełnienia załącznika II w celu zmiany pól danych ujednoliconego formatu określonego w załączniku II, w przypadku gdy taka zmiana jest niezbędna w celu dostosowania formatu do rozwoju technicznego, zapobiegania fałszerstwom i oszustwom lub przeciwdziałania nadużyciom lub niewłaściwemu wykorzystaniu oraz zapewnienia interoperacyjności, w tym poprzez opracowanie i wdrożenie narzędzi cyfrowych. Państwa członkowskie mają wystarczająco dużo czasu na wprowadzenie takich zmian.

ROZDZIAŁ III

POSTANOWIENIA WSPÓLNE

Artykuł 8

Wspólne specyfikacje techniczne i format cyfrowy

1. Komisja przyjmuje akty wykonawcze ustanawiające wspólne specyfikacje techniczne dotyczące zabezpieczeń i najnowocześniejszych elementów cyfrowych fizycznej wersji europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością oraz europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami, w tym odpowiednie środki bezpieczeństwa dotyczące danych osobowych zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2016/679, a także kwestie interoperacyjności, takie jak wspólne unijne aplikacje do odczytu danych zawartych w cyfrowych elementach kart fizycznych wykorzystujących elektroniczne środki służące zapobieganiu oszustwom.
2. Komisja przyjmuje akty wykonawcze w celu określenia dostępnych formatów cyfrowych europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami, z polami danych określonymi w załącznikach I i II, oraz w celu zapewnienia interoperacyjności.
3. Komisja przyjmuje akty wykonawcze ustanawiające wspólne specyfikacje techniczne cyfrowego nośnika danych w odniesieniu do takich kwestii jak weryfikacja ważności kart i ich numeru, kontrola ich autentyczności, zapobieganie fałszerstwom i oszustwom, odczytywanie kart między państwami członkowskimi, w odniesieniu do korzystania z kart za pośrednictwem portfela tożsamości cyfrowej na szczeblu europejskim.
4. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 12 ust. 2.

Artykuł 9

Nadzór, zgodność, dostępność informacji i podnoszenie świadomości

1. Państwa członkowskie podają do wiadomości publicznej warunki oraz przepisy, praktyki i procedury dotyczące wydawania, odnawiania lub anulowania europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami w dostępnych formatach, w tym w formatach cyfrowych, oraz na wniosek osób z niepełnosprawnościami w formatach wspomagających.
2. Komisja i państwa członkowskie wdrażają odpowiednie środki w celu podnoszenia świadomości społeczeństwa i informowania osób z niepełnosprawnościami, również w dostępny sposób, o istnieniu i warunkach uzyskania, używania lub odnawiania europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami.
- 2a. Państwa członkowskie podejmują środki służące informowaniu osób z niepełnosprawnościami oraz promowaniu przyznawania przez organy publiczne i podmioty prywatne specjalnych warunków lub preferencyjnego traktowania osobom z niepełnosprawnościami.
3. Państwa członkowskie, w stosownych przypadkach przy wsparciu Komisji oraz zgodnie z ich odpowiednimi kompetencjami, podejmują niezbędne działania w celu zapobieżenia ryzyku fałszerstwa lub oszustwa i aktywnie zwalczają przypadki nieuczciwego użycia i fałszowania europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami.
4. [...]
5. W przypadku gdy państwa członkowskie dowiedzą się o przypadkach nadużycia lub niewłaściwego wykorzystania na ich terytorium kart wydanych przez inne państwo członkowskie, podejmują – w rozsądnych granicach – kroki, by poinformować państwo członkowskie, w którym wydano europejską kartę osoby z niepełnosprawnością lub europejską kartę parkingową dla osób z niepełnosprawnościami. Państwo członkowskie, w którym wydano kartę, zapewnia odpowiednie działania następcze zgodnie z przepisami lub praktykami krajowymi.

6. Państwa członkowskie przeprowadzają w stosownych przypadkach kontrole przestrzegania obowiązków wynikających z europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością lub europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami oraz odpowiednich praw osób z niepełnosprawnościami posiadających te karty – w tym w odniesieniu do zwierząt asystujących – i osób im towarzyszących lub pomagających, w tym ich asystentów osobistych.
7. Informacje, o których mowa w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu, udostępnia się nieodpłatnie w jasny, wyczerpujący, przyjazny dla użytkownika i łatwo dostępny sposób, w tym za pośrednictwem oficjalnych stron internetowych organów publicznych lub za pomocą innych odpowiednich środków, zgodnie z odpowiednimi wymogami dostępności usług określonymi w załączniku I do dyrektywy (UE) 2019/882.

Artykuł 10

Właściwe organy, jednostki oraz punkty kontaktowe

1. Państwa członkowskie wyznaczają właściwy organ lub organy lub właściwą jednostkę lub jednostki odpowiedzialne za wydawanie, odnawianie i anulowanie europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością oraz europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami.
2. Państwa członkowskie ustanawiają krajowy punkt kontaktowy (krajowe punkty kontaktowe), aby ułatwić dialog między państwami członkowskimi a Komisją dotyczący odpowiedniej transpozycji i wdrożenia niniejszej dyrektywy. W terminie 6 miesięcy od wejścia w życie niniejszej dyrektywy państwa członkowskie poinformują Komisję o tych punktach kontaktowych.
3. [...]

ROZDZIAŁ IV

UPRAWNIENIA WYKONAWCZE I DELEGOWANE

Artykuł 11

Wykonywanie przekazanych uprawnień

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjmowania aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.
2. Uprawnienia do przyjmowania aktów delegowanych, o których mowa w art. 6 ust. 7 i art. 7 ust. 7, powierza się Komisji na okres 5 lat od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy. Przekazanie uprawnień zostaje automatycznie przedłużone na takie same okresy, chyba że Parlament Europejski lub Rada sprzeciwią się takiemu przedłużeniu nie później niż trzy miesiące przed końcem każdego okresu.
3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 6 ust. 7 i art. 7 ust. 7, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna następnego dnia po jej opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej lub w późniejszym terminie określonym w tej decyzji. Nie wpływa ona na ważność już obowiązujących aktów delegowanych.
4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa.
5. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

6. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 6 ust. 7 i art. 7 ust. 7 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski, ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie dwóch miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub gdy przed upływem tego terminu zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

Artykuł 12

Procedura komitetowa

1. Komisję wspomaga komitet. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

ROZDZIAŁ V

PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 13

Egzekwowanie przepisów

1. Państwa członkowskie zapewniają istnienie odpowiednich i skutecznych środków zapewniających przestrzeganie niniejszej dyrektywy.
2. Środki, o których mowa w ust. 1, obejmują:
 - a) przepisy, na podstawie których osoby z niepełnosprawnościami mogą wnieść skargę na mocy prawa krajowego do sądu lub właściwego organu administracyjnego w przypadku nieprzestrzegania lub naruszenia obowiązków ustanowionych w niniejszej dyrektywie i w przepisach krajowych wdrażających niniejszą dyrektywę;
 - b) przepisy, na podstawie których co najmniej jeden z następujących organów, jak określono w prawie krajowym, może podejmować przed sądem lub właściwymi organami administracyjnymi działania chroniące prawa osoby z niepełnosprawnościami zgodnie z prawem i procedurami krajowymi w imieniu tej osoby lub w celu jej wsparcia, za jej zgodą, w ramach dowolnego postępowania sądowego lub administracyjnego dotyczącego egzekwowania obowiązków określonych w niniejszej dyrektywie:
 - organy publiczne lub ich przedstawiciele;
 - prywatne stowarzyszenia, organizacje lub inne podmioty prawne, które mają prawnie uzasadniony interes w zapewnieniu przestrzegania przepisów niniejszej dyrektywy.

Artykuł 14

Brak zgodności

1. Państwa członkowskie ustanawiają przepisy dotyczące odpowiednich środków, zgodnie z prawem i praktyką krajową, mających zastosowanie w przypadku nieprzestrzegania lub naruszeń przepisów krajowych przyjętych na podstawie niniejszej dyrektywy i podejmują wszelkie niezbędne środki w celu zapewnienia ich wykonania.
2. Przewidziane środki muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające oraz muszą im towarzyszyć skuteczne działania naprawcze.
3. [...]

Artykuł 15

Dostęp do informacji

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby organy publiczne podawały do wiadomości publicznej w dostępnych formatach informacje na temat wszelkich warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania zgodnie z art. 5.
- 1a. Państwa członkowskie zachęcają również, aby podmioty prywatne podawały do wiadomości publicznej w dostępnych formatach informacje na temat wszelkich warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania zgodnie z art. 5.
2. [...]
3. Informacje, o których mowa w ust. 1 i 1a niniejszego artykułu, udostępnia się nieodpłatnie w jasny, wyczerpujący, przyjazny dla użytkownika i łatwo dostępny sposób, w tym za pośrednictwem oficjalnych stron internetowych podmiotów prywatnych lub organów publicznych, o ile takie strony są dostępne, lub za pomocą innych odpowiednich środków, zgodnie z odpowiednimi wymogami dostępności usług określonymi w załączniku I do dyrektywy (UE) 2019/882.

Artykuł 16

Sprawozdawczość i przegląd

1. Do dnia dd.mm.rr r. [*trzy lata po dacie rozpoczęcia stosowania niniejszej dyrektywy*], a następnie co pięć lat, Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetowi Regionów sprawozdanie ze stosowania niniejszej dyrektywy.
2. W sprawozdaniu tym uwzględnia się między innymi stosowanie europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami w świetle rozwoju społecznego i gospodarczego, aby ocenić konieczność zmiany niniejszej dyrektywy.
3. Państwa członkowskie przekazują Komisji na jej wniosek i w należyтым terminie informacje, które są dla niej niezbędne do sporządzenia takiego sprawozdania.
4. W sprawozdaniu Komisji uwzględnia się opinie osób z niepełnosprawnościami, zainteresowanych podmiotów gospodarczych i odpowiednich organizacji pozarządowych, w tym organizacji reprezentujących osoby z niepełnosprawnościami.

Artykuł 17

[...]

Artykuł 18

Transpozycja

1. Najpóźniej do dnia dd.mm.rr r. [*36 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej dyrektywy*] państwa członkowskie przyjmują i publikują przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy. Niezwłocznie przekazują Komisji tekst tych przepisów.

2. Państwa członkowskie stosują te przepisy od dnia dd.mm.rr r. [*48 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej dyrektywy*].
3. Przepisy przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia określone są przez państwa członkowskie.

Artykuł 19

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 20

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

W imieniu Rady

Przewodniczący / Przewodnicząca Przewodniczący / Przewodnicząca

FORMAT EUROPEJSKIEJ KARTY OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

AWERS KARTY: napis „European Disability Card” [europejska karta osoby z niepełnosprawnością] w języku angielskim oraz w języku narodowym lub językach narodowych.

REWERS KARTY: informacje krajowe w języku narodowym lub językach narodowych, o których decyduje wydające państwo członkowskie. Państwa członkowskie mogą wprowadzić dodatkowe lub bardziej szczegółowe informacje dotyczące statusu osoby z niepełnosprawnością lub uprawnień do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność posiadacza karty, w tym rodzaj lub klasyfikację niepełnosprawności lub prawo do obecności zwierzęcia asystującego.

1. Wielkość europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością jest zgodna z formatem ID-1 ustanowionym normą ISO/IEC 7810.
2. [...]
3. Na karcie znajdują się:
 - zdjęcie posiadacza karty;
 - nazwisko i imię posiadacza karty;
 - data urodzenia posiadacza karty;
 - numer seryjny karty lub numer dossier.
4. Karta ma kolor jasnoniebieski i ciemnoniebieski, jak wskazano na ilustracji i zgodnie z poniższym wzorcem:
 - ciemnoniebieski: CMYK 100, 90, 10, 0
RGB 0, 68, 148.
 - jasnoniebieski: CMYK 94, 63, 7, 1
RGB 0, 110, 183.
5. Na karcie znajduje się data wydania i data ważności karty.
6. Na karcie znajduje się kod państwa w niebieskim kółku.
7. Litery zapisane są czcionką ARIAL Regular lub, o ile nie jest to możliwe, inną czcionką bezszeryfową. Należy zapewnić wystarczający kontrast między kolorem głównym i kolorem tła.

8. Słowa „European Disability Card” zapisane są czcionką Arial i alfabetem Braille’a z zastosowaniem parametrów standardu Marburg.
9. Opcjonalnie można dodać literę „A” (+ znak w alfabecie Braille’a), w przypadku gdy karta obejmuje uprawnienia dla towarzyszącego asystenta osobistego lub innej osoby pomagającej uznanych zgodnie z praktyką krajową, lub dla zwierzęcia asystującego. Literę „A” można również dodać w odniesieniu do osób z niepełnosprawnościami o zwiększonej potrzebie wsparcia, zgodnie z prawem krajowym i praktykami krajowymi.
10. Kod QR i ewentualne inne elementy cyfrowe wykorzystujące środki elektroniczne służące zapobieganiu nadużyciom zostaną dodane po przyjęciu specyfikacji technicznych, o których mowa w art. 6 ust. 1.
11. Wpisów dokonuje się w języku angielskim oraz w języku narodowym lub językach narodowych państwa członkowskiego wydającego europejską kartę osoby z niepełnosprawnością. Jeżeli państwo członkowskie zamierza dokonywać wpisów w języku narodowym innym niż następujące języki: angielski, bułgarski, chorwacki, czeski, duński, estoński, fiński, francuski, grecki, hiszpański, irlandzki, litewski, łotewski, maltański, niderlandzki, niemiecki, polski, portugalski, rumuński, słowacki, słoweński, szwedzki, węgierski lub włoski, sporządza dwujęzyczną wersję karty, używając jednego z wyżej wymienionych języków, bez uszczerbku dla innych przepisów niniejszego załącznika. Jeżeli państwo członkowskie zamierza dokonać wpisów w języku bułgarskim lub greckim, sporządza dwujęzyczną wersję karty, używając alfabetu łacińskiego.

FORMAT EUROPEJSKIEJ KARTY PARKINGOWEJ DLA OSÓB
Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

AWERS KARTY

	EUROPEAN PARKING CARD FOR PERSONS WITH DISABILITIES
[national language]/Date of issuance:	[NATIONAL LANGUAGE]
[national language]/Expiry date:	
[national language]/Card serial number:	
[national language]/ Issuing authority/organisation:	
[national language]/Vehicle plate number (optional):	

REWERS KARTY

[national language]/Surname:	This card entitles the holder to local parking conditions and facilities available in the Member State concerned.
[national language]/Forename:	[national language]
[national language]/Date of birth:	When in use, the card is to be displayed at the front of the vehicle in such a way that the front of the card is clearly visible for checking purposes.
	[national language]

1. Wymiary europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami są następujące:
 - wysokość: 106 mm
 - szerokość: 148 mm
2. Karta ma kolor ciemnoniebieski i żółty, jak wskazano na ilustracji i zgodnie z poniższym opisem:
 - ciemnoniebieski: CMYK 100, 90, 10, 0
RGB 0, 68, 148.
 - żółty: CMYK 94, 63, 7, 1
RGB 255, 237, 0.
3. Europejska karta parkingowa dla osób z niepełnosprawnościami na awersie i na rewersie jest podzielona w pionie na dwie części.
 - a) Po lewej stronie na awersie karty znajdują się:
 - ciemnoniebieski symbol osoby korzystającej z wózka inwalidzkiego na żółtym tle;
 - data wydania i data ważności karty parkingowej;
 - numer serii karty parkingowej;
 - nazwa organu wydającego / organizacji wydającej;
 - w przypadku gdy karta jest powiązana z pojazdem, widocznie wskazany numer tablicy rejestracyjnej. W przypadku państw członkowskich, które nie wymagają podania numeru tablic rejestracyjnych, karta nie zawiera tego pola danych.

b) Po prawej stronie na awersie karty znajdują się:

- słowa „Europejska karta parkingowa dla osób z niepełnosprawnościami” zapisane wielkimi literami w języku angielskim oraz w języku narodowym lub językach narodowych państwa członkowskiego wydającego kartę;
- jako tło indywidualny kod państwa członkowskiego wydającego kartę parkingową znajdujący się w okręgu z gwiazd symbolizującym Unię Europejską.
- kod QR i ewentualne inne elementy cyfrowe wykorzystujące środki elektroniczne służące zapobieganiu nadużyciom zostaną dodane po przyjęciu specyfikacji technicznych, o których mowa w art. 7 ust. 1.

c) Po lewej stronie na rewersie karty znajdują się:

- nazwisko posiadacza karty;
- imię lub imiona posiadacza karty;
- data urodzenia posiadacza karty;
- [...]
- [...]
- [...]
- [...]

d) Po prawej stronie na rewersie karty, w języku angielskim oraz w języku narodowym lub językach narodowych państwa członkowskiego wydającego kartę, znajduje się

- pouczenie: „Karta ta uprawnia posiadacza do korzystania z dostępnych w danym państwie członkowskim lokalnych warunków i udogodnień związanych z parkowaniem zarezerwowanych dla osób z niepełnosprawnościami.”;
- pouczenie: „Podczas użytkowania karta musi być umieszczona z przodu pojazdu w taki sposób, aby awers karty był wyraźnie widoczny do celów kontroli.”.

4. Wpisów dokonuje się w języku angielskim oraz w języku narodowym lub językach narodowych państwa członkowskiego wydającego europejską kartę parkingową dla osób z niepełnosprawnościami. Jeżeli państwo członkowskie zamierza dokonywać wpisów w języku narodowym innym niż następujące języki: angielski, bułgarski, chorwacki, czeski, duński, estoński, fiński, francuski, grecki, hiszpański, irlandzki, litewski, łotewski, maltański, niderlandzki, niemiecki, polski, portugalski, rumuński, słowacki, słoweński, szwedzki, węgierski lub włoski, sporządza dwujęzyczną wersję karty, używając jednego z wyżej wymienionych języków, bez uszczerbku dla innych przepisów niniejszego załącznika. Jeżeli państwo członkowskie zamierza dokonać wpisów w języku bułgarskim lub greckim, sporządza dwujęzyczną wersję karty, używając [...] alfabetu łacińskiego.

5. [...].
